

Wespendieven *Pernis apivorus* in de regen

Edward Sliwinski

De Maashorst is een prachtig natuurgebied van 4000 ha in noordoostelijk Noord-Brabant dat voor ongeveer de helft uit bos bestaat. De roofvogelliefhebbers van de vogelwerkgroepen van Oss en Uden wilden heel graag meer weten van het voorkomen van de Wespendief in dit gebied. Wespendieven werden wel af en toe gezien, maar er was weinig zicht op het aantal paren en de verspreiding ervan. Een nestvondst zou helemaal fantastisch zijn, want dat was in al die jaren nog nooit gelukt. Om de vogelaars vast in de stemming te brengen, werden in het voorjaar Gerard Müskens en Ronald Zollinger uitgenodigd om van hun ervaringen met Wespendieven verslag te doen.

De grote dag was zaterdag 3 augustus. Dan zouden er 's ochtends zes groepjes vogelaars verspreid over het hele gebied posten om de wespendievenpopulatie in kaart te brengen. De afspraak was om van de Wespendieven die gespot werden zoveel mogelijk informatie te noteren, zoals vliegrichting, ruipatroon etc. Omdat prooidragende exemplaren tot een nestvondst zouden kunnen leiden, moesten die met extra belangstelling worden gevolgd worden. Namens SOVON (en de WRN) zou ook Rob Vogel komen om nog wat extra deskundigheid in te brengen. Op zaterdagochtend 3 augustus stonden in de Maashorst dus ongeveer 26 mensen klaar om die mirakelse Wespendieven eens goed in de kijker te krijgen. Er was maar één nadeel. Het regende. En het bleef regenen. De telescoop uitpakken heeft dan geen zin. En roofvogels vertonen zich dan helemaal niet. Om half elf begonnen al wat mensen serieus te twijfelen aan het nut van de onderneming. Aangezien wordt aangeraden om Wespendieven te onderzoeken bij stralend weer met een enkel wolkje en een licht briesje (Bijlsma 1997), zou het wel niks meer worden. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen, dat ook ik er de zin niet meer van inzag. Want we zagen wel lichte plekken in de lucht, maar als die boven ons waren, dan bleef het gewoon regenen. Dus zo half op weg naar huis fietsten Hekke en ik langs twee andere groepjes. Onderweg ontmoetten we het groepje van de Munse Hei dat de moed ook al had opgegeven en op weg was naar de auto. Ging dan iedereen naar huis? Nee hoor. Van de zes groepjes waren er vier blijven posten, waaronder die van de Kanonsberg. En dat was maar goed ook. Om kwart voor elf sloten we ons bij hen aan, want het leek toch een beetje op te klaren.

En toen gebeurde het. Hé, riep Martien, wat vliegt daar nou? Ja, zeiden wij, wat vliegt daar nou, een Wespendief met prooi! Niet te geloven, in de regen vloog een Wespendief met een kleine raat in de klauwen in een rechte lijn naar het nest. We gingen helemaal uit ons dak. Hier was het allemaal om te doen geweest. Om half één werden boven de Kanonsberg nog twee Wespendieven gezien, die heel even contact leken te hebben. Een ervan ging waarschijnlijk op voedsel uit in een gebied ten westen van de Kanonsberg, de ander had duidelijk zichtbaar een kikker in de klauwen en was

op weg naar het nest. Onze lokale deskundige wist direct in welk bosje zich het nest zou moeten bevinden. Het nest was snel gevonden (klein bosje) en er bleek één groot jong op te zitten. Ondanks het slechte weer was deze dag dus toch een succes geworden. Eigenlijk was het zelfs perfect, want er waren alleen maar actief jagende of prooidragende Wespddieven in de lucht. Verwarring met Buizerds was dus uitgesloten en ook moeilijk te interpreteren waarnemingen van Wespddieven bleven ons bespaard. Het enige wat we zagen waren doelgerichte vluchten. Hoe zit dat dan met Wespddieven en het weer, vroegen wij ons af. Een blik in de literatuur leerde ons dat Wenzel (1975), die de gang van zaken bij een aantal nesten intensief volgde, al geschreven had dat op regendagen wel wespennesten gevonden worden maar niet zoveel als op warme dagen. Ook Roberts *et al.* (1999) gaan in hun publicatie in op de invloed van het weer. Hoewel de nesten vaak voor lang waren blootgesteld aan mist en regen, hadden de Wespddieven in "Upland Britain" een uitstekend broedsucces: in 15 van de 19 bestudeerde broedpogingen vlogen namelijk twee jongen uit. En Rob Bijlsma (1993) heeft ook de ervaring dat Wespddieven in slecht weer in staat zijn om wespennesten te vinden.

Wat hebben we hiervan geleerd? Verschillende dingen. In de eerste plaats dat er veel interesse is om gericht onderzoek te doen naar Wespddieven. Het was geen probleem om 24 mensen op de been te krijgen. Volgend jaar organiseren we deze dag daarom zeker weer. In de tweede plaats dat onderzoek naar Wespddieven ook heel succesvol kan zijn als het regent. Paren met jongen wachten blijkbaar niet tot de bui is overgewaaid, maar gaan gewoon op jacht naar voedsel. En dus kunnen, ook als het regent, prooidragende exemplaren worden waargenomen. En in de derde plaats is weer eens bevestigd dat niet alle Wespddieven zich hetzelfde gedragen. Op een andere locatie vlakbij een al bekend broedgeval stond ook een groepje te posten en die hebben geen Wespddief gezien. Posten in de regen is dus geen garantie voor het zien van prooidragende exemplaren en daarmee het vinden van nesten.

Met dank aan alle enthousiaste waarnemers.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 1993. Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels. Schuyt & Co., Haarlem.
Bijlsma R.G. 1997. Handleiding veldonderzoek Roofvogels. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
Roberts S.J., Lewis J.M.S., Williams I.T. 1999. Breeding European Honey-buzzards in Britain. *Brit. Birds* 92: 326-345.
Wenzel F. 1975. Sprookjesvogel: wespddief. Kosmos, Amsterdam.

Adres: Marijkelaan 16, 5342 EM Oss.